

Délvidék

Bácskai Napló
Politikai napilap
Felelős szerkesztő: Kónya Lajos

MEGJELENIK	
mindennap délután vasár- és ünnepnap kivételével.	
Szerkesztőség és kiadóhivatal:	
Szabadka IV. Rákóczi-ut 28.	
Telefon: 300.	
ELŐFIZETÉSI DÍJAK:	
Helyben készlet ellenében	
egész évre	14.00
fél évre	7.20
negyed évre	3.60
egy hónapra	1.20
Védőre postán küldve	
egész évre	17.00
fél évre	8.70
negyed évre	4.30
egy hónapra	1.40

Nyolc órai munka.

A köungsbergi pedáns filozófus, Kant, találta ki az axiómát: nyolc óra alvás, nyolc óra pihenés, nyolc óra munka.

Walter F. müncheni egyetemi tanár mondja, hogy ez az okatlan sablon több elégedetlenséget és ebből kifolyólag több nyomorúságot okozott, mint minden túlterhelés együttvéve.

Oktalan sablon, mely talán ráillet a vén, vézna filozófus megfeszített szellemi munkásságára, de sehogy rá nem huzható az egész világra.

Nyolc óra alvás határozottan kevés a gyermekeknek és gyermekifjaknak.

Nyolc óra munka kevés is lehet, meg sok is lehet. Embere válogatja és munkája válogatja.

Szép aratás volna az, ha jó falusi gazdáink csak nyolc órát akarnának dolgozni Kant bölcs receptje szerint.

Erről csak akkor lehetne szó, ha az érett mag is olvasná Kantot, vagy a szociáldemokrata ujságokat és azokból megtanulná, hogy neki addig nem szabad kiperegni, míg nyolc órai munka mellett le nem áratják.

Van tehát eset, mikor a nyolc órai munka kevés lehet.

De van olyan is, melyben a nyolc órai munka is hátrányos az egészségre: nagy hőben, veszélyes gázok mellett.

Nyolc órai pihenés is okatlan sablon.

Mi a munka és mi a pihenés?

Van olyan munka, mely pihenés számba is mehet, mert semmi izomerőbe és minimális szellemi megerőltetésbe sem kerül; ebből nyolc óra kevés. Ha a portás napi munkája is csak nyolc óra, akkor minden portásfülke ellátására három ember szükséges.

Van olyan munka, mely szórakozás számba megy s

van oly pihenés és szórakozás, mely gyilkosabb tiszser akkora munkánál.

Van oly szerencsés ember, ki a pihenés kérdését a testi és szellemi munka váltakozásával tudja megoldani. Ez bolond beszédnek tartja a nyolc órai munka és nyolc órai pihenés szürke vagy vörös elméletét.

Az emberi életet nem lehet akármiféle kaptafára ruházni; a nyolc órai munka kaptafájára sem.

Más a szellemi munka, más az izommunka, más a pusztá jelenlét és örködés. Más az, aminél ünni lehet és más az, aminél állni kell.

Más a munka a gyár kapujánál s a miniszter ajtajánál s más az üveghutában és a vasolvasztó mellett.

Az emberi élet sokkal komplikáltabb, mint azt a katedra szocialistái hiszik és mint azt a mások nyomorúságának izgató vámszedői áldozataikkal elhitetni akarják.

A járásbiróság új kezekben.

A napokban, mint hírül adtuk, a szabadkai kir. járásbiróság vezetői állását *Fábián Aladár* járásbiróval töltötték be. *Fábián* a vezetői állást már el is foglalta, mely alkalommal első kötelességének tartotta ellenőrizni, vajjon az állam filléréért dolgozó hivatalnokok minden erejüket feláldozzák-e a hivatalnak.

Ez alkalommal maga elé hivatva a járásbirósági hivatalnokokat és szigorúan meghagyta, hogy a hivatalos órák alatt a legintenzívebb munkát fejtse ki és ezen idő alatt semmiféle társalgások és még a hivatali 5 perces vizitek sincsenek megengedve.

Meglehet a vezető bíró ambícióval akarja vezetni a járásbiróságot. Am nem hagyhatjuk szó nélkül, hogy ez a lépése azt kívánja, hogy a napi pár fillérért amugy is agyondolgozott hivatalnok csak egy pillanatra se tegye le a tollat.

Amily szívszorongva vártál az új járásbirósági vezető, kinevezését, most éppen olyan kíváncsisággal várják *Fábián* ezen lépésének érvényesítését.

Hogyan kapnak szenet a malmok?

— A Szénbizottság ellenőrzi az üzemet. —

(Saját tudósításunk.) A bácskai malmosok a vasárnap Szabadkán megtartott ülésen elhatározták, hogy minden esetben, ha megtudják valamely téglagyárról a molnárok, hogy szenet kap, bejelentik az esetet a Bács megyei Molnárszövetség titkárnál és ez majd intézkedni fog, hogy a jogtalanul kiutalt szenet — mert téglagyáraknak nem jár szén — a malmok kapják meg, akik ugyanis csak 30 száza ékát kapják annak, amennyire szükségük volna. Mivel tehát a malmosok mindig panaszkodnak a szénhiány miatt, most új rendszert honosít meg a Szénbizottság és azt tervezi, hogy ellenőrizteti az egyes malmok üze-

mét és ott, ahol nyersanyag hiánya következtében a malom nem dolgozhatik, teljes erővel, beszüntetik az üzemet addig, amíg megint annyi nyersanyag gyűl össze, hogy újra teljes erővel dolgozhatik a malom.

Természetesen ez csak akkor és olyan területen fog megtörténni, ahol a lakosság élelmezésére elegendő lisztkészletek vannak, nehogy a lisztrel való ellátás akadályokba ütközzék. A malmok ellenőrzése során fogják megállapítani, hogy mennyi szénre van szüksége minden malomnak és a szénbizottság eszerint fogja ellátni szénrel a malmokat.

Az ujvidéki selyemgyár ügye.

Az igazgató ütlegetése miatt ismét megszökött egy leány.

Alig egy héttel ezelőtt tettük szóvá az ujvidéki selyemgyár ügyét. *Bolez Adám*, a gyár igazgatója a legkegyetlenebb módon kintozza a selyemgyári lányokat. Csak a napokban járt Ujvidéken a gyárban *Bezeredy Pál* v. b. t. t. a selyemtenyésztés felügyelőjének megbízásából *Stein György* szekszárdi felügyelő, aki a megejtett vizsgálat után abban a hiszemben távozott, hogy ezeknek a botrányos állapotoknak vége szakad.

Bolez Adám selyemgyári igazgató azonban — úgy látszik — újból nem volt jókedvében, mert

egy árvaleányt ismét megvert. A leány az igazgató ütlegetései elől megszökött.

Hogy ez az eset ismétlődött, fényes bizonyítékul szolgálhat az igazgató előjáróinak, hogy az ügyet nem lehet úgy elintézni, mely *Bolez Adám*nak továbbra is biztosítja az igazgatói széket. Legutóbb is hangsúlyoztuk ezt a körülményt és most midőn a vizsgálat után az állapotok tovább is tartanak a közérdek szempontjából szükségesnek tartjuk követelni, hogy az igazgatót bocssássák el.

Demokrácia a szabadkai vasuti jegypénztárnál.

A *Délvidék* már számtalanszor hangoztatta a szabadkai pályaudvari jegypénztárak körül uralkodó állapotok tartkatatlanságát. Most az alábbi levelet küldték be nekünk:

„Tekintetes Szerkesztőség!

Szivességük biztos tudatában küldjük be alábbi sorainkat.

A kormányváltás óta tele van a levegő a demokráciát hirdető illuziók szavakkal. Szinte kabul már tőle az ember. Am sok helyütt — így a szabadkai vasuti jegypénztárnál is tapasztaljuk, hogy legkevésbé sem érvényesülnek a demokrata törekvések, melyek elsősorban a teljes egyenlőséget akarják kivívni.

A jegypénztáraknál ugyanis — a vonatok indulása előtt — állandóan nagy tömegek állanak. Az agyonpréselt helyzetben egyáltalán semmi élvezet nincs. Sőt csak bosszuságunkra szolgál az a kö-

rülmény, hogy a vasuti jegypénztárak igazságtalan módon elsőnek azokat szolgálják ki, kik jó berravalót biztosítanak a hordárok. A hordárok a jegypénztárba ugyan is beléphetnek és így állandóan feltartják a pénztárnokot. Ez idő alatt pedig a közönség jó része egymáshoz szorulva vár.

A helyzet megjavítását egyelőre várjuk.

Dr. K. L. és D. J.
ketten az utazók közül.

— Ingyenes oktatás műkedvelők számára. Az Esperanto fényképeseti, arcképnagyítási és festészeti műteremben (szemben a villanyteleppel) különösen havifizetésből élők részére mélyen leszállított árakat számítanak. A kiszolgálás gyors és a műkedvelő fényképezők jóakaró felvilágosításban részesülnek.

A „Délvidék“ legújabb telefonhírei.

Az olasz kormány békét akar!

Zürich, szept. 26. Az olasz kormány tárgyalásokat folytat a szociálistákkal, kiknek megígérte, hogy mindent elkövet az újabb téli háboru elkerülése végett; viszont kívánja a szociálistáktól, hogy állást foglaljanak az általános sztrájk ellen.

A Vatikán békét remél.

Lugano, szept. 26. A Vatikán újabb javaslatokat fog tenni a béke érdekében. A Vatikánban azt hiszik, hogy a béke még az újév előtt létre fog jönni.

Hindenburg azt mondja: győzünk.

Berlin, szept. 26. Hindenburg nyilatkozatot tesz közzé, melyben rámutat arra, hogy gyakran előforduló esetben avatlatlanok olyan állításokat közzétarttak meg, hogy a fenyegető gazdasági összeomlás és a katonai erőforrások megakadása

kényszerít bennünket a mindenáron való békekötésre. A birodalom vezetésével teljes egyetértésben kijelenti Hindenburg, hogy gazdaságilag és katonailag teljesen fel vagyunk készülve a további harcra és győzelemre.

Békét akarnak a franciák.

Genf, szept. 26. A Bordeauxban összeülő szociálista kongresszus előtt 13 képviselő indítványt nyújtott be, hogy a kormány még a téli háboru megkezdése előtt kezdje meg a béketárgyalásokat.

Kisrét Andrássy — a külügyminiszteri székben.

Bécs, szept. 26. Bécsi lapok közlik azokat a budapesti híreket, melyek szerint Czernin Ottokár gróf közös külügyminiszter el akar távozni állásából. Egyelőre — azt mondják a bécsi lapok — a hír nincs megerősítve. Némely lapok kifejezik azt a kívánságukat, hogy Andrássy Gyula gróftól szeretnék látni a külügyminiszteri állásban.

Vilmos császár és a bolgár király Csernavodában.

Szofia, szept. 26. Szeptember 24-én Ferdinánd király, Boris és Cirill hercegekkel és Zsekov vezérkari főnök kíséretében Csernavodába érkezett. Itt megtekintették a vitéz bolgár csapatok által a románoktól elfoglalt hidat, majd a király a hidra ment, mely előtt monitoraink egész sorát állították föl. Röviddel ezután Gyurgyevó felől megérkezett a Szofia nevű jachton Vilmos császár, katonai és polgári suite-jével (kíséretével) és Mackensennel. A két uralkodó szívélyes üdvözléssel köszöntötte egymást, majd elvonultak a díszszázad előtt, azután automobilon vonultak végig a zászlókkal földiszitett városon. Bucsuvétel után Ferdinánd király Konstancába ment, hogy megtekintse a kikötői építkezéseket.

Kezd az orosz leszerelni.

Stockholm, szept. 26. A Djen jelenti: Az orosz kormány elhatározta a részleges mo gósítást, a leszerelést. A 40—43-ig terjedő korosztályokat elvonják a frontról.

A német légi támadás eredménye.

London, szept. 25. Hivatalos jelentés: A német légi támadás következtében az eddigi jelentések szerint 15 ember meghalt és 70 megsebesült. Az anyagi kár jelentéktelen.

Német repülők rettentő munkája.

— London bombázása. Tizenhárom repülőgép egy napon. —

Hivatalos német jelentés: Tegnap este repülőink megtámadták Angliát. London szívében katonai építményekre és raktárakra, azonkívül Dowerre, Southandre, Chatamre és Scheernesre bombákat dobtak le. Tűzvészek jelezték a hatást. Repülőink valamennyien sértetlenül tértek vissza. Dünkirchen ellen is bombatámadást intéztünk. Az ellenség tizenhárom repülőgépet vesztett. Schleich főhadnagy 22. és 23., Wüsthoff hadnagy 21. légi győzelmét aratta.

Amit a maximális árnál olcsóbban lehet kapni.

— A zöldség, főzelék és gyümölcs maximális ára. —

A hivatalos lap közli a zöldség, főzelék és gyümölcsterményekért követelhető legmagasabb árak jegyzékét, 1917. évi október 1-től, október 15-ig.

Az árak a kiesinybeni árusításnál különként, fillérekben számítva a következők: Tök (főző) 60, Tök (sütő) 50, Káposzta 60, Kelkáposzta 80, Zöldbab és viaszbab 144, Kalarak szokásos levéllei 108, Paradicsom 64, Ugorka salátának 30, Ugorka kovászoknak 40, Ugorka csatba 55, Asztali tengeri 100 darab 20 korona, Zöldpaprika, apró 100 darab 3 korona, Zöldpaprika tölteni való 100 darab 6 korona. Emberi étkezésre szánt fehér-, tarló kerék (kerék) répa 60, Sárgarépa, petrezselyem és pasztinák, még pedig zöldje (levél) nélkül szokás szerinti kevés levéllel 96, Céklerépa 95, Zeller, csomós 110, Vöröskáposzta 70, Vöröshagyma október hó 31-ig 120, Foghagyma 260, I. rendű válogatott csemege fajalma 240, I. rendű alma (mely

az előző minőségbe nem sorolható) 155, II. rendű alma 116. Rázott alma 70, Hullott alma 42, Friss szilva étkezési célokra 76, I. rendű körte 200, II. rendű körte 165, Hullott körte 60, Ringló 160, Sárga fajdiánya 84, Közönséges sárgadinnye 42. Egy dolog feltűnik ebben a jegyzékben, még pedig az, hogy a paradicsom maximális ára 64 fillér, holott ennél jóval olcsóbban adják a szabadkai piacon. Viszont azonban másnak, mint az almának, körtének az ára oly magas, hogy — ugy a szabadkai piacon, mint a maximális árjegyzékben, hogy létra se lehet elérnie egy szegény hivatalnoknak. Mert ilyenek számára kell maximálni az almát; legalább mi azt hisszük. Ezért nem lehet 4—5 féle árat megállapítani, mert akkor elűnik a „rázott“ és „hullott“ alma és lesz belőle „finom fajalma“, hogy 1—2 koronával többet lehessen kérni kilójáért. Ennél jobban is lehetne maximálni!

Hivatalos borjuszüret.

— Két korona 50 egy kiló borjúhús. —

Hol? Megmondja a kiadóhivatal, — ha kérdik. Az eset különben a következő:

Mint ismeretes, a földművelésügyi kormány tilalmat rendelt el az üszőborjúk hágtására s ezt a tilalmat csak a nyáron enyhítette, amikor a takarmányhiány miatt augusztusban megengedte, hogy 5500 üszőt levágjanak és kivihessék Ausztriába. Jelenleg azonban ismét fennáll a szigorú vágási tilalom, üszőt egyáltalán nem, bikaborjút pedig csak engedéllyel lehet vágai, s igazolvánnyal szállítani.

Fürst Mór borjúkereskedő 35 darab bikaborjú vágására és szállítására kért és kapott engedélyt s fel akarta adni.

A főállatörvösnak gyanúja volt, hogy a borjúkkal manipulálnak, telkiismeretesen utána járt a dolgaak s megtudta, hogy Fürst Mór nem 35, hanem 66 levágott borjút adott fel.

A szállítási igazolvány azonban 66 darabra szól. Azonnal tisztában voltak vele, hogy a szállítási igazolványt meghamisították.

Hogy a manipulációra Fürst Mór előre készült, kitűnik abból, hogy az egyszerre szállítandó 35 borjúra részletenként kérte az igazolványt. Kért 3 darab 10 ról és 1 darab 6-ról szóló igazolványt a tizeseket aztán nem volt nehéz kijavítani huszasra, az ötöst pedig 6-osra. Kitűnt az is, hogy a 31 borjú — üsző volt. A szállit-

mányt a hatóság délből lefoglalta.

Hogyan, hogyan se történt, delutánra Fürst Mór engedélyt tudott szerezni az egész borjuszállomány továbbítására, a hatósági főállatorvos azonban az igazolvány kiadását megtagadta, a törvény alapján erőlyesen fellépett, — íre hogyan, hogy se, a kiadott engedélyt visszashippantották azzal, hogy kiadása fölrőrtésen alapult.

Ezre aztán az egész borjuszállományt elkobozták átengedték közlelemzési célokra. A város közönsége jól járt, mert a 66 borjú egy részét még délután kimérték különként 250 K ért, másik részét pedig másnap vették ki.

Fürst Mór ellen kihágásért és okirathamisítás büntetésért megindította a rendőrség az eljárást.

Valódi amerikai fogak és fogsorok

Különlégségek fogászati munkákban, arany és platinából, valamint arany és platinafogak, koronák és hidak, ugyszintén szájpadiás nélküli fogak. Foghuzás teljesen érzéstelenítve és fogtűmések (plombok). Schaffer Géza vizsgázott fogtechnikus, Szabadka, Kossuth-u., Prokes-bán.

Telefon Interurban 561.

A „Délvidék“ már fél ket-tőkor kapható az utcán.

NAPI HIREK.

MENJ, FUSS EL INNEN!

Titkot lehelő, vígíteli éjeken,
Mikor zokogásod elaltat már,
— Kábult, fáradt nappalok után —
Álmod szárnyain, lelked merre jár?

Jár-e a régi, boldog napokat,
Mit durva kézzel elrabolt a Múlt,
Mikor kéjes, vágyó szerelennel,
Lásas esők árja ajakadra hullt?

Avagy itt jársz nálam, hol dühöng a Vész
És a vak sötétség rémeket mesél;
Ahol a golyók száza muzsikál
S halálhüségét hordoz szárnyain a szél?

Menj, fuss el innen! Hagyd itt a bús tájat
Hiszen minden éjjel lelkem hasa száll;
Szomjas ajkkal csókolja a szél,
— Te édes aszony, fehér virágszál. —

Olasz harotér, 917. IX. 15.

KEMÉNY SIMON

Gyümölcs a szabadkai tisztviselőknél. Oláh Ferenc kir. ítélőtáblai bíró, a szabadkai tisztviselő otthon elnöke kérelemmel fordult a városi tanáshoz, hogy a palicsi földműves iskola gyümölcstermését a tisztviselő otthon, illetve a szabadkai állami és lövényhatósági alkalmazottak részére adják el. A kérelemnek a tanács helyt adott és utasította a földműves iskolát, hogy az ideai gyümölcstermést a helyi piacra nézve megállapított legkisebbi legmagasabb áron az érte jelentkező városi, illetve másodsorban állami és egyéb tisztviselőknél adják el.

A vadászok öröme. A földművelésügyi miniszter ma értesítette Szabadka városát, hogy *Einrich A.* budapesti cégtől *Ulrich Testvérek* szabadkai cég részére 10 és 12-es sűrűt, — egyenként 150—150 kilót — kiutalt.

Halalozás. *Sztipics Simon* Vik kör Zombori-ut 34. szám alatti lakos hosszas betegség után meghalt. — Temetése holnap — csüförtökön — délután 4 órakor lesz a Zombori úti gyászházból.

Lesz cukor a jövő héten. Akiknek még mindig megvan egészen augusztus 20-ától fogva a cukorjegyük, mert a város még nem sietett azt elvenni tőlük, hogy cukrot adjon helyette, azokat a jövő héten, vagyis már október hónapban nagy öröm fogja érni, mert megint kapnak cukrot. Egy pár vagon érkezését ugyanis már jelezték. Először azt osszák ki és azután többé nem lesz finomított cukor, hanem jön a nyerscukor, még pedig valóságosan leszállított adagokban, amint azt a cukorgyárak előre jelzik.

Hány százalékra dolgoznak a könyvkereskedők? Azt hisszük, nagyon közel járunk az igazsághoz, ha a háborús árdragítók között első helyen keressük az ócska, használt könyvekkel kereskedőket. Ilyen Szabadkán is elég van. Ha tisztességes árakat adnak és kérnek a használt könyvekért, a kutya se szólalna föl, de olyan esetet láttunk most, amely az arcába kergeti a vért az embernek. Tudvalevő, hogy a használt tankönyvekért nem kap a diák a könyvkereskedőtől negyedárt sem. Az meg még biztosabb, hogy most nem adják — a papírdragaságra hivatkozva — ezek a kereskedők a használt könyveket féláron sem.

A legeslegjobb esetben tehát 100 százalékat keres a használt könyvön a kereskedő. És némelyiknek ez sem elég. Egyik Szent István-terti kereskedőnél vette egyik diák a könyveit. Azt mondta, csomagoljanak neki össze minden könyvet, ami kell. A könyvek közt hittant is kapott a diák, még pedig katolikus hittant. Ő azonban más vallású (erről nem tehet) és visszavitte a könyvet s kérte az árát. A kereskedő — több tanu előtt — arra akarta a diákot rávenni, hogy vásárolja le a könyv árát. Mikor az erre nem volt hajlandó, akkor azt mondta, nem is tőle való a könyv. Megmutatták, hogy benn a pecsétje. Ja, az régi is lehet! — volt a felelet. (Kivülről egy ráragasztott fehér cédula egészen tiszta, hófehér volt; tehát a könyv friss vásárlás) Végül visszaadott a diáknak a könyvvért 1 koronát, holott az 1:40-ért vette tőle. De ő erősitette, hogy 1 koronáért adta el. És elküldte. Tehát talán maga sem tudta, mennyi is a könyv antikvár-ára. Vagy csak a 100 százalékos nyereséggel nem volt megelégedve?

Uj konyhakertészet létesül Szabadkán. Nagyszabású konyhakertészet létesül a huszárlaktanyával szemközti, a Zódi-féle földkeken, ennek vállalkozója *Talics György* magyarkanizsai lakos, aki bolgár rendszerre fog berendezkedni s a közönségnek igényeit minden tekintetben megelégedésre kívánja kiszolgálni. Igazán rá is férne már Szabadka városára is egy a közönség érdekeit, nem a kapzsisággal, hanem jóakarattal szolgáló kertészet is!

Egy lisztcsempész lefűlése. Alig tudják megszokni az emberek, hogy a sok miniszteri rendelettel leültetett árut és különösen élelmiszert ne szállíthassanak magukkal a vonaton egyik helyről a másikra, a fiannak, a lányomnak, a sógoromnak, vőmnek, menyemnek stb. közelebből és messzebből való rokonomnak. Így aztán sok a hatósággal való összeütközés. Legutóbb egy kereskedő járta meg. Bácsbokod-Bácsborsód vasuti állomáson *Stein Ignác* felsőszentiváni fűszerkereskedő egy utazókosarat akart feladni kézipodgyászként. Mikor kérdezték tőle, mi van a kosarában, azt felelte, ruhanemű. Felnyitáskor azonban kiderült, hogy a kosár tetejére elhelyezett pár darab ruha alatt 2 zsák liszt volt. *Stein* ezenfelül még 3 darab katonai hátizsákban is lisztet szállított, állítólag a sógorához Budapestre. Megtették ellene a főljelentést.

A cigány és a turó. A katonaság élelmiszert rekvirál. Meg is szereznék egy hordó turót; — ez lesz ma a vacsora. Egy cigány kijelenti, hogy ő nem eszik turót. Nosza, az őrmester elrendeli, hogy két leány fogja le, egy pedig tömjé. Tíz percig folyik már a tömjés, mikor megszólal a cigány: Őrmester ur, kérem, nem lehetne megfordítva csinálni, egy fogna és kettő tömjé?

Egy csendőrvégzetes lövése. *Cseszár János* petrózei csendőrvégzetes az utcán találkozott *Igics Pánta* 6-os honvéd gyalogezredbeli honvéddel, akit mint katonaszökevénynt köröztek. *Igics* amint ész-

revette a csendőrt, menekülni igyekezett. Azonban a csendőr többszöri felszólítására sem állt meg. *Cseszár* erre fegyverét használta és *Igics* után lőtt. A golyó oly szerencsétlenül furótt a katonába, hogy az azonnal meghalt. A helyszínére tegnap utazott ki a csendőrszázados parancsnok, *Koriny Schack Vilmos* és több katonaeorvos, hogy a vizsgálatot, illetve a boncolást megejtsék.

CSARNOK.

Az egyházmegye papi névtára.

Lapozgatva az öreg sematizmust, néhány személyi adat jutott az eszembe, amiknek talán jó hasznát veszi annak idején, aki az új évkönyvet összeállítja.

Az egyházmegye kötelékébe 318 felszentelt egyén tartozik; ennyi között azonban nincsen egyetlen Papp sem; püspök egy van (*Bischof*); egyébként szorosan vett templomi foglalkozást is csak egy új (*Messner*). De maradjunk a foglalkozásnál. Az iparosokból szép számmal vannak. Dominálnak a Szabók, kik ötven vannak, Kovács a az egyházmegyének négy van; három magyar és egy német (*Schmidt*). Egyébként ez az egyenlőség igen szépen meg van az egész vonalon. Molnár-ból is van kettő; egyik magyar, másik német (*Müller*). Mészáros már csak egy van; Takács is, Varga is, Sütő is csak egy. Az Ur szőlőjében igazi kertészkedéssel három fárának (*Kertész, Gärtner, Szemző*); szakszerű földmives csak a németek közt van (*Bauer*). A pástorkodásnál is találunk magyart és németet (*Pásztor, Schäffer*). Van hiveinek külön ébe. Őre is (*Vigyázó*); van Gulyás, van Vándor; van egy, ki ha most ideiglenesen gyulafalvai népének nem is lehet lekipásztora, de megmarad szerető és gondos Vajdája. A pap-ság nagy többségében földmives érzelmű; a kereskedői táborhoz csak egy huz, bár nem a szive, csak a neve szerint (*Kahnár*). Gyönyörű hangja van és szépen kultiválja az éneket *Dallmann*; három Hegedűs és egy kürtös (*Kürtössy*) kíséri. Nem a játéktól kapta a nevét a két komoly és törekvő fiatalember: *Koczka* és *Spiller*.

Származásra nézve az ország minden részéből valók találkoznak az aránylag nem nagy területű egyházmegyében. Hevesmegyei van egy (*Csányi*); veszprémi egy (*Csót*); mármarosai egy (*Borsa*); barsmegyei kettő (*Barsy* és *Körömczy*); verőczemegyei is kettő (*Almásy* és *Erdődy*); békésmegyei egy (*Dobozy*); biharmegyei egy (*Petrányi*); hontmegyei egy (*Litva*); vasmegyei egy (*Köszeghy*); baranyamegyei egy (*Péchi*); trencsénmegyei egy (*Kuéz*). Kimutathatóan bácsmegyei csupán csak egy van (*Gara*). A porosz Visztula mellékéről származott be egy (*Kujani*); Svájból egy (*Schwaitzer*). De legmesszebből való az Eg-i. — Városi vagy Mezey már nincs az egyházmegyében, csak két Udvar-y.

Nemzetiség szerint is elég változatosságot találunk. — Tulnyomó többségben vannak a Horváthok (hatan), bár mind kifogástalan magyar érzelműek és buzgó lelkek.

Feltűnő azonban, hogy a többi nemzetiségből csak egy egy akad. Van Magyar, ki éppen Hajóson működik, van Német, kinek tisztán magyar községben van a lakása, van Lengyel, ki egy új hitközséget vezet; a Tóth szinmagyar helyen is igen jól beválik; a Török a Mohácsal szemközti levő Dunaparton székeli; a Rácz hamisítatlan magyar; orosz nevű nincs, csak egy Kozák és szerencsére cseh is csak egy van, az is Böhm. Igazi, mindig tényleges állományban levő Katona csak Zentán van; de van egy őrnagy is (*Major*).

Kis az egyházmegyében csak egy van, de az aztán igazán Erős (*Kis-Erős* dr.), Kleiner három van, de mind nagy és kiváló: az egyik méltóságra és szeretetreméltóságra, a másik a korra és élettapasztalatokra, a harmadik kedvességre és ügyességre. — Igazi Nagy ember csak az egyházmegye két elöljárója szögletében van: *Benedek* és *Csurogon*.

Van a megyében két Farkas, egy Róka, egy Fuchs, egy Drach, de mind az ötven oly szelidek és jólelkűek, akár az egy Bárány. — Madarászattal egy foglalkozik, legalább a nevében: *Bagó*.

Két keresztneve nyolc van, közülük hat magyar: *Bálint György*; *Póter Bálint*, *Pál Mátyás*, *Márton Mátyás*, *Tamás Ferenc*, *Venczel Alajos* és két német: *Martin József* és *Oswald József*.

Kemény legény csak három akad a sok közt: *Aczél*, *Nickl*, *Rockenstein*. — Szinre nézve nincs már sem Fehér, sem Fekete, csak Veres; ketszínű azonban nincs egy sem.

Virágja a kalocsai-bácsi egyházmegyének csak egy van, az is Csongrádban; de azért vannak telea-nyáron Szirmai. — A fák közül két kedves fa van képviselve: a cseresznye (*Kirschbaum*) és a Hárs. — Két testvér nevét minden papnak egyszer egy évben hivatalosan is fel kell olvasnia (*Quid haec inter Tantos?*); egy derék paptársuk nevét pedig a többiek mindannyian naponként legalább hetszer említik (*Quotidian*) *Harmincötnek* van csupán egy tagu szóból a neve; de ezek között igazán rövid csak egy van: *Kuroz*.

(P.)

Főszerkesztő: *Pinterits Károly*
igazgató, Budapest.
Főmunkatárs: *Dr. Fontányi József*
üggyvéd, Szabadka.

Nyomatott a kiadótulajdonos, *Szent Antal Nyomda és Irodalmi Vállalat* mint szövetséges kiadója Szabadkán, Rákóczi-utca 20. szám

Felelős szerkesztőnk telefonszáma:
Palics 34.

Lujza Bismarck

Hétfő, kedd, szerda

Henny Porten

felléptével

Rohrbach Lujza

házassága.

Dráma 4 felvonásban.

Kezdeté d. u. 5 és fél 9 órakor.

ELITE

MOZI

Szerdán és csütörtökn

LOTTE NEUMANN

első fellépte az újszezonban:

Az örök ellenség

Izgalmas művészdrama 5 felv.

És a fényes pótműsor

Előadások kezdete: hétköznap fél 6 és este fél 9 órákor, vasár-és ünnepnap fél 5-től folyt. 8-ig és 9/19 kor.

MENETREND

Budapestről érk.	délután 1:00	éjjel 6:01*
	12:24	8:59
Budapestre ind.	délután 10:15*	délután 1:55
	éjjel 12:45	5:28
Zomborból érk.	délután 10:02*	éjjel 10:11
Zomborra ind.	éjjel 6:14*	5:28
Ujvidékről érk.	délután 7:42	délután 1:21
	éjjel 11:50	1:48
Ujvidékre ind.	délután 6:26*	éjjel 4:44
	7:42	délután 12:40
Szegedről érk.	délután 8:07	éjjel 6:15
Szegedre ind.	délután 1:30	éjjel 12:05
Cservanka—Gombosról érk.	éjjel 8:57	
Cservanka—Gombosra ind.	éjjel 4:42	
Zentáról érk.	" 11:05	
Zentára ind.	" 4:33	
Bajáról érk.	délután 9:02	éjjel 9:26
Bajára ind.	" 7:00	5:05
Bácsalmásról érk.	délután 7:45	

A *-gal jelzettek gyorsvonatok.
Az éjjeli idő: este 6-tól reggel 6-ig

Ha régebbi lappéldányokat akar rendelni valaki, írja meg levélben, hány darab újság kell neki, küldjön be abban a levélben a **Délvidék kiadóhivatalának** annyiszor 6 fillérvnyi levélbélyeget és mi azonnal küldjük címére a lapot. 5 újságért például küldjön egy 30 filléres bélyeget.

Földeladás.

Néhai Freund Sándor mohácsi földbirtokos örökösének utajdonát képező a mohácsi aló, közép- és felsőmező dűlőkben fekvő földterületei f. évi október hó 7-én reggel 8 órakor a Korona szállóban nyilvánó 3 kéntes árverés útján el fognak adatni. Érdeklődőknek bővebb felvilágosítást ad Krausz Zsigmond vállalkozó Mohács-on.

A legjobb és leglökéletesebb

daráló

kis és nagy gazdaságok részére nélkülözhetetlen Kicszerűlhető hengerrendszer.

Ára 110 korona.

Azonnal szállítható. Előlegül 10 kor. küldendő. Megrendelhető pontos cím :: és vasutállomás megjelölésével. ::

SOHR PÁL

acélárú különlegességek gyári raktára
Somogyzil.

Viszkelettség, sümör, rüh

bajt leggyorsabban elmulasztja a Dr. Fleisch-féle eredeti

„Barnaszir”.

Nincs szaga, nem piszkít. Mindig eredeti pecsétes dr. Fleisch-féle kérjük. Próbátégely 1.80, nagy tégely 3 kor. - - családi tégely 9 korona. - -

Kapható Szabadkán: **Deesy Gyula** „Szt. Teréz” o. városi gyógyszerárában I. kör Deák-utca, Kiskápolna mellett

Egy nő ajánkozik

pár száz koronával, október elsejével vendégül

itcésnek

vidékre is.

Ezen minőségben már hosszabb ideig működött. □ Cím a kiadóhivatalban.

Szalámi

csak rudakban 22 és 24 K.-ért kapható :

Bokor Jánosnál

Szeged, Valéria-tér.

NŐI KALAPOK

átmeneti, űzei és téli velour-, nemez-, bársony- és selyem kalapok nagy választékban megérkeztek utolérhetetlen olcsó árban, míg a készlet tart. Fátyol, szallag, virág- és tolltűzések. Gyászkalapok minden árban. Atalakítások, díszítések legolcsóbb árban, ugyszintén szőrmében is a legdivatosabb galérok és muffok készülnek.

RODE IMRÉNÉ Szeged.

A cs. éskir. 23. gyalogezred

HADIALBUMA.

Szerkesztette :

Kun József Jenő tart. főhadnagy.

1050 haretéri kép és rajz, 100 érdekes cikk és vers.

A világháboru első két évében kiűntetett és elesett 23. as hősök irásban és képben megörökítve.

300 autogram uralkodóktól, hadvezérektől és ezredbeliektől. ::

A számos díszes kiállítású csoportképen több mint 3000 ezredbeli arcképe található.

Ára 20 kor. Megrendelhető: Kun József Jenő főhadnagynál, Tábori posta 632.

Egy megbízható

alkalmazottat keres

őzv. Halbrohn Sándorné és Fia szállító Kálay Albert utca Prokes ház. Ugyenott egy hálaéssobabutor kapható.

5 BOROSHORDÓ

eladó a városi tűzoltólaktanyában

Horvát Országos Bank R. T. fiókja, Szabadka.

Központ: Osijek

Fiókok: Szabadka, Zagreb, Karlovác, Novi Orlkvenica.

Befizetett alaptőke 10.000,000 és tartalékalap 2.000,000 K.

Elfogad: betéteket könyvecskére és folyószámlán a legkedvezőbb feltételek mellett. — A betétekre a moratórium rendelkezései nem vonatkoznak és azok megállapodás szerint fizetnek ki.

Vesz és elad: mindenféle értékpapirokat (állami oimleteket, zálogleveleket, sorsjegyeket stb.) külföldi éro- és papirpénzeket és az összes egyéb értékeket napi áron.

== Atvesz letétbe és kezelésre értékpapirokat. ==

Folyósít: Jelzálogkölesönöket földbirtokra és nagyobb városokban házakra.

Kibocsájt: 4½ és 5% (utóbbiak 3% nyereseménnyel) pupilláris biztosságu, adómentes, mindenféle ávadék céljaira alkalmas zálogleveleket.

FINANCIROZ ipari és kereskedelmi vállalatokat, végez birtokparcellázásokat és elfogad ingatlanokra vonatkozó kommissionális megbízásokat.

VÉGZI LEGELŐNYÖSEBB feltételek mellett az összes banküzleteket, továbbá bürzei és kommissionális megbízásokat.

Árusztály. Árusít előnyös áron: legjobb helyi gyártmányu arató-, fűkaszálo- és vetőgépeket, cséplőgépgarnitúrákat kukorica-kapáló és sormivelő ekéket, boronákat, szecskavágó-, daráló-, valamint egyéb gazdasági gépeket.